СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

АЙМГИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

2023/01

sukhbaatar.nso.mn www.nso.mn www.1212.mn

Хэрэглэгч та Статистикийн тоон мэдээллийн **1212.mn** аппликейшнаар авна уу.

Download on the App Store GET IT ON Google Play

Хэрэглэгч та өөрийн гар утаснаас **QR code** уншуулагч аппликейшни ашиглан тухай сарын мэдээллийг авч үзэх. /интернетэд холбогдсон байх/

СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

СҮХБААТАР АЙМГИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ

1 сар
2023

Баруун-Урт сум

ГАРЧИГ

Ерөнхий тэмдэглэл 3

Аргачлалын тайлбар 4-5

Товч танилцуулга 6-12

Үндсэн үзүүлэлтүүд 13

I. Нийгмийн үзүүлэлт

I.2 Хөдөлмөр 14-15

I.3 Нийгмийн халамж 16

I.4 Эрүүл мэнд 17-18

I.5 Гэмт хэрэг 19-20

II. Эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Мөнгө, банк 22

II.2 Төрийн санхүү 22-23

II.3 Үнэ 24-25

II.4 Хөдөө аж ахуй 26

II.5 Аж үйлдвэр 27-29

Ерөнхий тэмдэглэл

I. Товчилсон үгийн тайлал:

Сумдын нэр:

АС Асгат	ТШ Түвшинширээ
БД Баяндэлгэр	ТЦ Түмэнцогт
ДА Дарьганга	УБ Уулбаян
МХ Мөнххаан	ХА Халзан
НА Наран	ЭЦ Эрдэнэцагаан
ОН Онгон	БУ Баруун-Урт
СҮ Сүхбаатар	

Төл гэсэн нь төлөвлөгөө, Гүйц гэсэн нь гүйцэтгэл юм.

II. Сарыг ром тоогоор тэмдэглэв. (I)

III. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:

...	Мэдээлэл байхгүй	%	Хувь
0.0	Маш бага тоо	^{1}	Дахин
-	Гүйцэтгэл байхгүй	мянга	1000
x	Бүтцийн өөрчлөлт	сая	10^{6}
+, -	Зөрүү	тэрбум	10^{9}
*	Урьдчилсан гүйцэтгэл	их наяд	10^{12}

"Үүнээс" гэдгийг харуулах бөгөөд зарим тохиолдолд тухайн үзүүлэлтийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн нийлбэр нэгдсэн дүнтэй тэнцэхгүй байж болно.

IV. 23-22 нь 2023 оны үзүүлэлт тухайн оны үзүүлэлтээс өсч, буурсан абсолют өөрчлөлт.

V. Орон дэвшүүлэхээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100 хувиас их, бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛБАР

- **Хөдөлмөр:** Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдэд Монгол Улсын хуулиар зөвшөөрөгдсөн хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй хайж байгаа Хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгүүлсэн хүмүүс орсон болно.
- **Эрүүл мэнд, Гэмт хэрэг:** Уг салбарын мэдээнүүдийг холбогдох газар, хэлтсүүд нь нэгтгэн гаргаж ирүүлдэг.
    - **1 хүртэлх насны 1000 хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийг** 1 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог дээрх хугацаанд амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тодорхойлдог.
    - **1-5 хүртэлх насны 1000 хүүхдэд ногдох нялхсын эндэгдлийг** 1-5 хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоог дээрх хугацаанд амьд төрсөн хүүхдийн тоонд харьцуулж тодорхойлдог.
- **Эрүүгийн хуульд** эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээр заасан, нийгэмд аюултай гэм буруутай үйлдэл, эс үйлдэхгүйг гэмт хэрэг гэнэ. Гэмт хэргийн нийгмийн аюулын шинж чанар, хэр хэмжээ, оногдуулж болох ялын хүнд, хөнгөнийг харгалзан гэмт хэргийг хөнгөн, хүндэвтэр, хүнд, онц хүнд гэж ангилна.

    Эрүүгийн хууль шинэчлэгдсэнтэй холбогдон гэмт хэргийн нэр төрөл урьдынхаас нилээд өөрчлөгдсөн.

    - Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэгт бусдыг амиа хорлоход хүргэх, иргэдийн эрх чөлөө, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг болон хүнийг санаатай алах, болгоомжгүйгээс алах хэргийг нэгтгэн оруулсан.
    - Хүүхэд гэр бүл, нийгмийн ёс суртахууны эсрэг гэмт хэрэгт хүчингийн хэргийг оруулсан.
    - Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэгт бусдын эд хөрөнгийг хулгайлах, бусдын эд хөрөнгийг булаах, бусдын эд хөрөнгийг дээрэмдэх, бусдыг эд хөрөнгийг залилан мэхэлж авах, бусдын эд хөрөнгийг завших, үрэгдүүлэх гэмт хэргийг хамруулсан.
    - Нийгмийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэгт танхайн гэмт хэргийг оруулсан.
    - 18 ба түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог гаргахдаа нийт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоог оны эхний 18 ба түүнээс дээш насны хүн амд харьцуулан тооцно.

- **Хэрэглээний үнийн индекс / ХҮИ / гэдэг нь** хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа үйлчилгээний нэр төрөл, чанар өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмжих үзүүлэлт бөгөөд нийт өрхөөр тооцсон үнийн өөрчлөлтийг харуулна.
    - Үндэсний статистикийн хороо нь хэрэглээний үнийн улсын индексийг Улаанбаатар хотын ХҮИ-ээр тооцож байсан аргачлалаа шинэчилж, 2008 оны 1 дүгээр сараас олон улсын нийтлэг арга зүйн дагуу хэрэглээний үнийн улсын индексийг аймаг, нийслэлийн өрхийн 2010 оны хэрэглээний зардлаар жигнэсэн дундаж үзүүлэлтээр тооцох аргачлалд шилжсэн.
- **Мөнгө, банк:** Монгол банк арилжааны банкнуудаас мэдээг авч нэгтгэн, банкнуудын үндсэн материалын хамт ирүүлдэг.
- **Төрийн санхүү:** Төсвийн орлого, зарлагын мэдээг Олон Улсын Валютын Сангийн стандарт ангиллаар 1995 оны 10-р сараас эхлэн жил бүр гаргаж байна. Аймгийн төсвийн орлого нь аймаг, сумын төсвийн орлогоос бүрдэнэ.
  Аймгийн нэгдсэн төсөв нь татварын болон татварын бус орлого, улсаас авах санхүүгийн дэмжлэг, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого, орон нутгийн сангийн орлогын шилжүүлэг зэргээс бүрдэнэ. Төсвийн мэдээг Санхүү төрийн сангийн хэлтэс үндсэн нэгжүүдээс авч нэгтгэн ирүүлдэг.
- Аймгийн төсвийн мэдээг Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс үндсэн нэгжүүдээс авч нэгтгэн ирүүлдэг.
- **Хөдөө аж ахуй:** Газар тариалангийн эцсийн мэдээг багийн Засаг дарга нар өрхөөс цуглуулах ба аж ахуй нэгж байгууллагууд сумын тамгын газарт салбар хариуцсан ажилтанд өгч нэгтгэн ирүүлдэг.
- **Аж үйлдвэр:** Аж ахуйн нэгжүүдийг эдийн засгийн үйл ажиллагаагаар ангилахдаа Нэгдсэн үндэсний байгууллагын эдийн засгийн үйл ажиллагааны Олон улсын стандарт ангиллыг мөрдөж байна. Үндсэн нэгжүүд мэдээг ирүүлдэг.

  Нийт бүтээгдэхүүний өсөлтийг тооцохдоо: гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүнийг 2010 оны зэрэгцүүлэх үнээр үнэлж тодорхойлсон болно.

  Борлуулсан бүтээгдэхүүн нь аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлангийн хугацаанд оны үнээр үнэлж, худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

  Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл нь тухайн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн биет хэмжээг харуулна.

Сүхбаатар аймгийн нийгэм, эдийн засгийн байдал

I. Нийгмийн үзүүлэлт

I.1 Өрх, Хүн ам

Эрүүл мэндийн газрын мэдээллээр 1 сард 105 хүүхэд шинээр мэндэлж 25 хүн нас баржээ. Хүн амын цэвэр өсөлт 80 болж урьд оны мөн үеэс 31 (63.3%)-өөр өсчээ. 1000 хүнд ногдох төрөлт 1.6, нас баралт 0.4 пунктээр байна.

Зураг.I.1 Амьд төрсөн хүүхэд, нас барсан хүний тоо

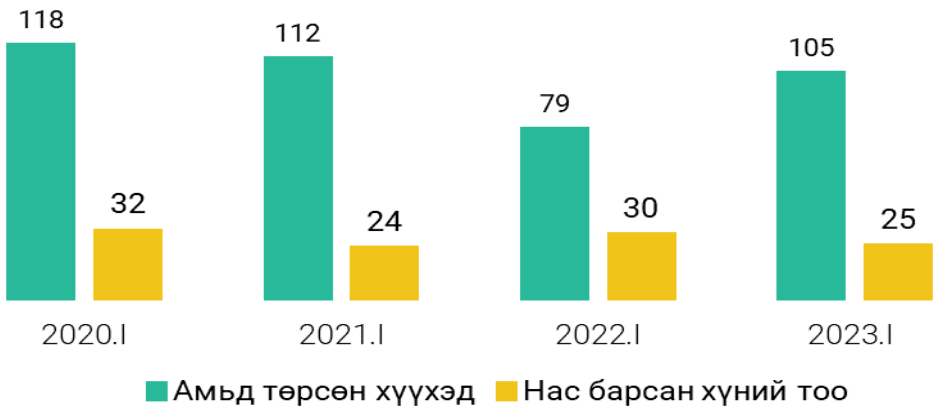

I.2 Хөдөлмөр

Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газарт бүртгүүлсэн ажил хайгч иргэдийн тоо 2023 оны 1 дүгээр сарын эцэст 245 болсны 106 (43.3%) нь эмэгтэйчүүд байна.

Эхний 1 сарын байдлаар хөдөлмөр халамж үйлчилгээний газарт 220 ажилгүй иргэн шинээр бүртгүүлсний 2 (0.9%) иргэн ажилд зуучлагдан оржээ.

Зураг.I.2. Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагад шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэд

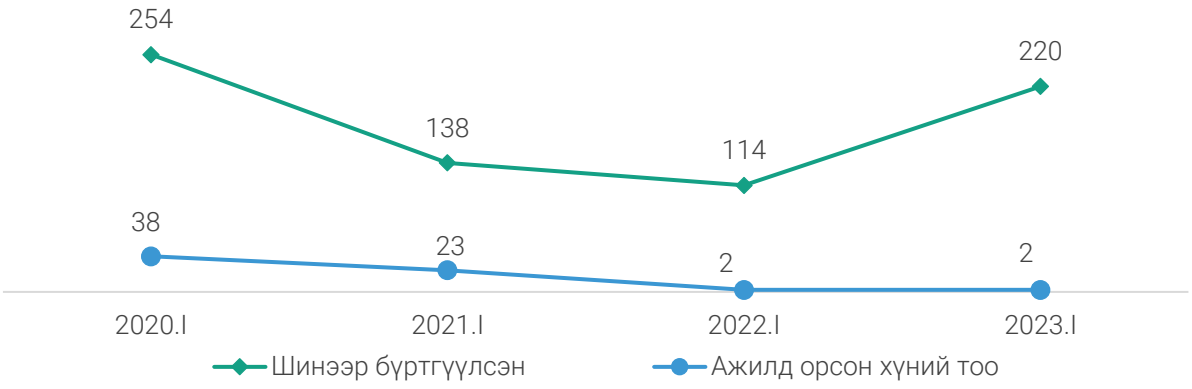

Ажилгүй иргэдийн 201 (82.0%) нь 15-44 насны залуучууд эзэлж байна.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 49 (20.0%) нь бакалавр, 6 (2.4%) нь тусгай дунд, 11 (4.5%) нь мэргэжлийн анхан шатны боловсролтой, 124 (50.6%) нь бүрэн дунд, 42 (17.1%) нь суурь, 10 (4.1%) нь бага боловсролтой, 3 (1.2%) боловсролгүй хүмүүс байна.

Зураг.I.3. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшингээр

I.3 Нийгмийн даатгал, халамж:

Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газрын мэдээллээр 1 дүгээр сард 7.8 мянган иргэнд 767.3 сая төгрөгийн хөнгөлөлт, тусламж, дэмжлэгийг олгосон байна. Үүнийг төрлөөр нь авч үзвэл: Улсын төсвөөс нийгмийн халамжийн тэтгэврийг 1.3 мянган иргэнд 379.3 сая төгрөг, нийгмийн халамжийн тэтгэмжийг 0.9 мянган иргэнд 94.0 сая төгрөг, бусад хөнгөлөлт, тусламж, дэмжлэгт 1.3 мянган иргэнд 43.7 сая төгрөгийг, орон нутгийн төсвөөс 0.3 мянган иргэнд 68.4 сая төгрөгийг, цахим системээр эх, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмжийг 3.8 мянган иргэнд 181.9 сая төгрөгийг тус тус олгожээ.

I.4 Эрүүл мэнд

Аймгийн хэмжээнд 2023 онд 25.1 мянган хүнд үзлэг хийсэн ба урьдчилан сэргийлэх үзлэгт 5.5 мянган хүн хамрагдаж, 1.4 мянган хүн эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлсэн байна. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт 5.5 мянган хүн хамрагдсан нь урьд оны мөн үеэс 1.9 (52.8%) мянган хүнээр өсчээ.

Түргэн тусламжийн дуудлага 1.5 мянган удаа гарсны 0.3 (19.4%) мянга нь алсын дуудлага байгаа нь урьд оны мөн үеэс 19 (6.8%) удаагийн дуудлагаар өссөн байна.

Аймгийн хэмжээнд амаржсан эх 105, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 105 болж, урьд оны мөн үеэс амаржсан эхийн тоо 27 (34.6%), хүүхдийн тоо 26 (32.9%)-аар тус тус өссөн байна.

Зураг.I.4. Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхдийн тоо

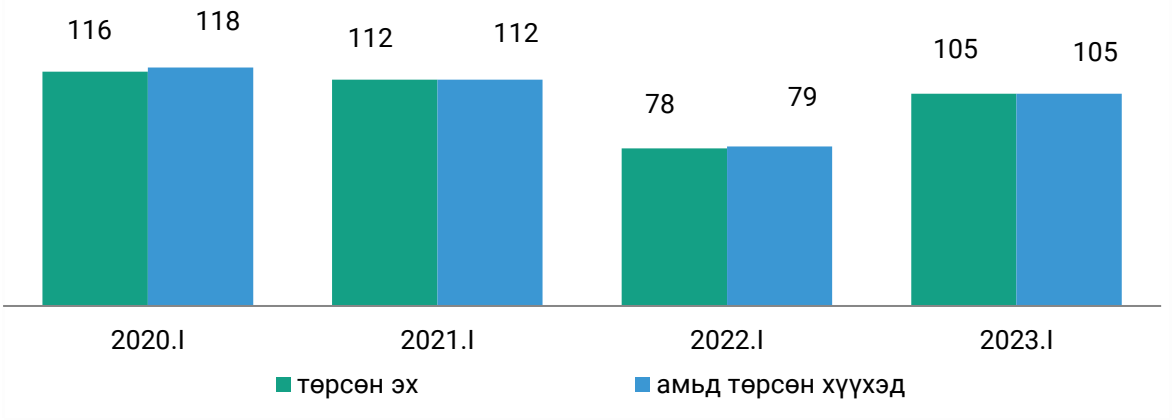

1 сарын байдлаар 73 халдварт өвчний тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оны мөн үеэс 2760 (97.4%) тохиолдлоор буурсан нь короно вирусын тохиолдол гараагүйтэй холбоотой байна.

I.5 Гэмт хэрэг

Аймгийн хэмжээнд 2023 оны 1 сард 64 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, өмнөх оноос 20 (29.0%)-оор буурчээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн улмаас 1 хүн нас барж, 14 хүн гэмтэж бэртсэн бөгөөд аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд 0.1 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсны 2.0 хувийг нөхөн төлүүлсэн байна.

Гэмт хэрэгт 14 хүн холбогдон сэжиглэгдсэний 5 (35.7%) хүн нь согтуугаар хэрэг үйлджээ.

Нийт 58 хүн эрүүлжигдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 22 (61.1%) хүнээр өссөн байна. Нийт эрүүлжигдсэн хүмүүсээс 8 хүн баривчлагдаж захиргааны арга хэмжээ авахуулсан байна

Зураг.I.5. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо

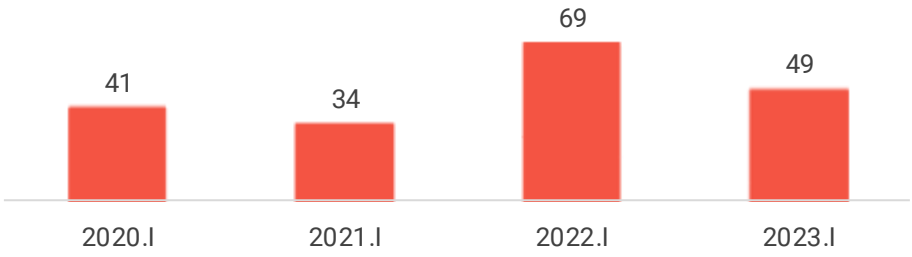

II. Эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Мөнгө, банк:

Монгол банкны мэдээллээр ХААН, Төрийн, Хас, Голомт банкнуудаас аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон зээлийн өрийн үлдэгдэл 197.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 10.1 (5.4%) тэрбум төгрөгөөр өсжээ.

Банкнуудад хадгалуулсан иргэдийн төгрөгийн хадгаламжийн хэмжээ 135.1 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 1.0 (0.8%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Чанаргүй хугацаа хэтэрсэн зээл 1 дүгээр сарын эцэст 1.4 тэрбум болж, нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 0.7 хувийг эзэлж байна.

Зураг.II.1. Зээлийн өрийн үлдэгдэл, хадгаламжийн үлдэгдэл, тэрбум.төг

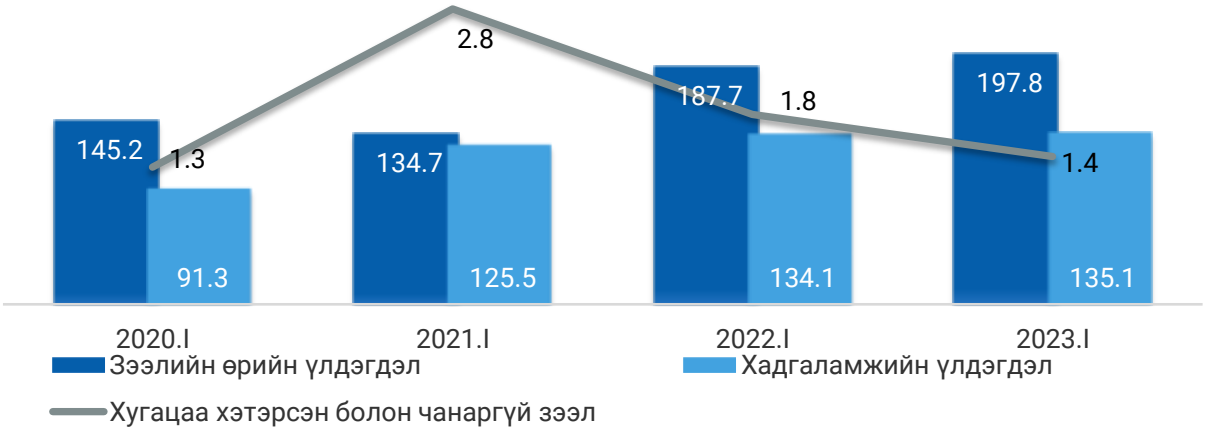

II.2 Төрийн санхүү:

Аймгийн төсвийн нийт орлого 2023 оны 1 дүгээр сарын байдлаар 3.3 тэрбум төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 11.7 (78.2%) тэрбум төгрөгөөр, төсвийн зарлага санхүүжилт 1.3 тэрбум төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 8.6 (86.8%) тэрбум төгрөгөөр тус тус буурсан байна.

Аймгийн нийт төсвийн 61.8 хувийг орон нутгийн төсвийн орлого, 23.3 хувийг Улсын төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг, 14.9 хувийг аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг тус тус эзэлж байна.

Зураг.II.2. Төсвийн орлого, зарлага, тэрбум.төг

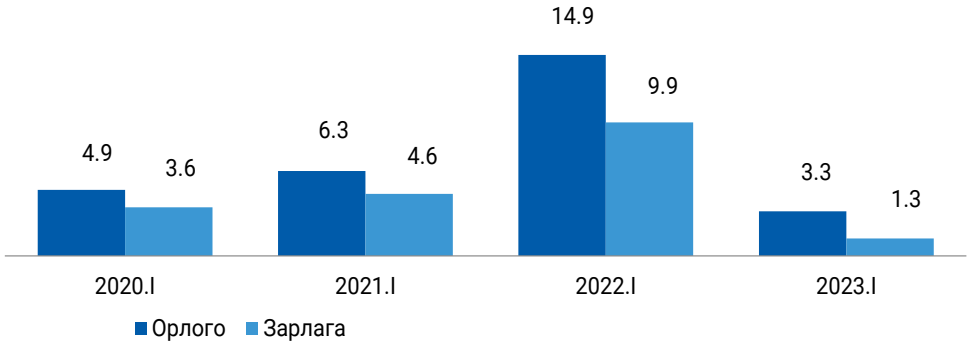

II.3 Хэрэглээний үнийн индекс

Хэрэглээний үнийн индекс гэдэг нь хэрэглэгчдийн худалдаж авсан бараа, үйлчилгээний нэр төрөл өөрчлөлтгүй тогтвортой байхад үнэ дунджаар хэрхэн өөрчлөгдөж буйг хэмждэг үзүүлэлт юм.

Хэрэглээний үнийн индекс 2023 оны 01 дүгээр сард өмнөх сараас 1.3 хувь, өмнөх оны мөн үеэс 12.4 хувиар тус тус өссөн.

Зураг.II.3 Хэрэглээний үнийн индекс (өмнөх оны 12 сар=100)

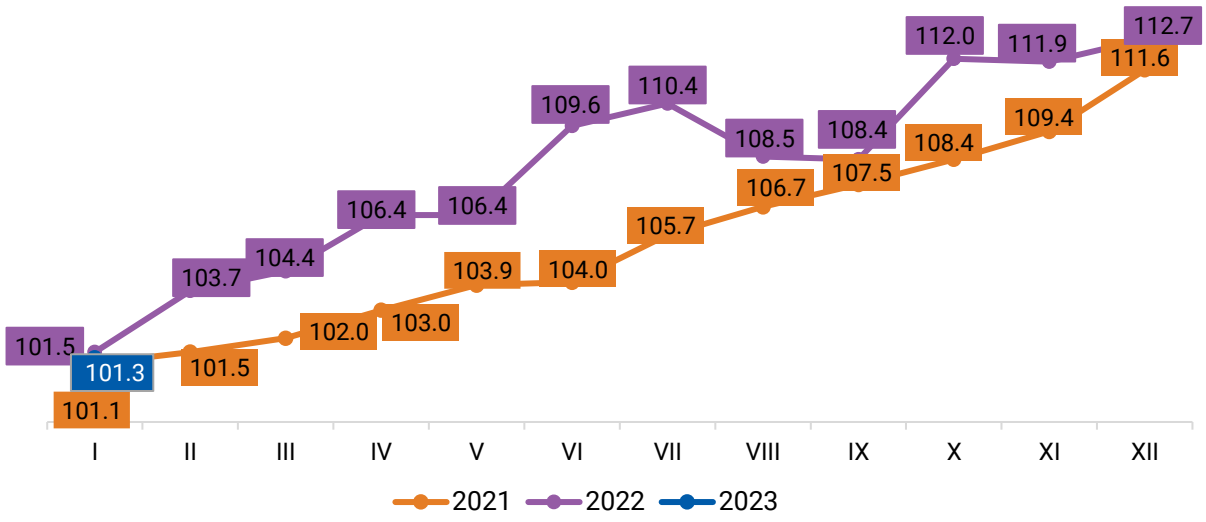

Ерөнхий индекс жилийн эцсээс 1.3 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундааны бүлгийн үнэ 2.2 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис 0.8 хувь, хувцас бөс барааны бүлгийн үнэ 0.7 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш 0.3 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлгийн үнэ 1.1 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 4.4 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа үйлчилгээний бүлгийн үнэ 2.1 хувь,

даатгал, санхүүгийн үйлчилгээний тбүлгийн үнэ 12.8 хувь, бусад бараа, үйлчилгээ 1.4 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлжээ.

Хүснэгт.II.3. Хэрэглээний үнийн үнийн индекс, бүлгээр

Бараа үйлчилгээний бүлэг	2023.I / 2022.I	2023.I / 2022.XII
Ерөнхий индекс	**112.4**	**101.3**
Хүнсний бараа, согтууруулах бус ундаа	121.5	102.2
Согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодис	106.1	100.8
Хувцас, бөс бараа, гутал	110.5	100.7
Орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш	104.3	100.3
Гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн бараа	117.8	101.1
Эм тариа, эмнэлэгийн үйлчилгээ	113.4	104.4
Тээвэр	110.1	100.0
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	100.6	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа үйлчилгээ	110.9	102.1
Боловсролын үйлчилгээ	100.0	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	117.0	100.0
Даатгал, санхүүгийн үйлчилгээ	112.8	112.8
Бусад бараа, үйлчилгээ	118.9	101.4

II.4 Хөдөө аж ахуй

Малын онд оролт: Том малын зүй бус хорогдол 2023 оны 1 дүгээр сард 26.9 мянган толгой болж өмнөх оны мөн үеэс 26.6 мянган толгой буюу 98.8 хувиар өссөн байна. Том малын хорогдлыг төрлөөр нь авч үзвэл: адуу 1.3 мянган толгой, үхэр 2.0 мянган толгой, хонь 11.4 мянган толгой, ямаа 12.2 мянган толгой, тэмээ 11 толгой байна. Нийт хорогдлын 42.5 хувийг хонь, 45.3 хувийг ямаа, 7.4 хувийг үхэр, 4.7 хувийг адуу эзэлж байна.

Аймгийн хэмжээнд 2023 оны 1 дүгээр сард 2.3 мянган толгой мал аюулт үзэгдэлээр хорогдож нийт хорогдлын 8.5 хувийг эзэлж байна.

II.5 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2010 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4.5 тэрбум төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 1.0 (11.5%) тэрбум төгрөгөөр өсчээ. Ангиллаар нь өмнөх онтой харьцуулан авч үзвэл: уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 0.7 (25.2%) тэрбум төгрөг, боловсруулах аж үйлдвэрийнх 0.2 (2 дахин) тэрбум төгрөг, цахилгаан дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл 0.1 (12.5%) тэрбум төгрөгөөр тус тус өсч, усан хангамжийн салбарынх 7.7 (44.3%) сая төгрөгөөр буурсан байна.

Оны үнээр 31.0 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 26.7 (7.3 дахин) тэрбум төгрөгөөр өссөн гүйцэтгэлтэй байна.

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүнээс хүрэн нүүрс, хайлуур жоншны баяжмал, хайлуур жонш, дулаан, цахилгаан, түгээсэн цэвэр ус, бууз, банш, бялуу, талх, хэрчсэн гурил, адууны мах, үхрийн мах, хонины мах, ямааны мах, гутал, сувагжилт, хог хаягдал зэрэг нэр төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт өмнөх оны мөн үеэс өссөн байна.

СҮХБААТАР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА Т.ЭРДЭНЭБАТ

ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, жил бүрийн эцсийн байдлаар

	Хэмжих нэгж	2021	2022	2023	Зөрүү	2023/2022 %
Нийгмийн статистикийн үзүүлэлтүүд						
Амьд төрсөн хүүхэд	хүн	112	79	105	26	132.9
Нялхасын эндэгдэл	хүн	1	1	-	-	-
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд	хүн	399	566	245	- 321	43.3
Халдварт өвчнөөр өвчлөгчид	хүн	38	2 833	73	-2 760	2.6
Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	тоо	34	69	49	- 20	71.0
Хэрэгт холбогсод	хүн	23	56	14	- 42	25.0
Макро эдийн засгийн статистикийн үзүүлэлт						
Хэрэглээний үнийн индексийн өөрчлөлт, оны эцэстэй харьцуулснаар, хувиар	хувь	101.1	101.5	101.3	-0.2	-
Иргэдийн хадгаламж	сая.төг	125 480.5	117 307.9	135 050.3	17 742.4	115.1
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	сая.төг	134 696.2	187 741.7	197 781.1	10 039.4	105.3
Орон нутгийн төсвийн орлого	сая.төг	6 335.1	14 950.5	3 258.0	-11 692.5	21.8
Орон нутгийн төсвийн зарлага	сая.төг	4 562.5	9 929.7	1 314.4	-8 615.3	13.2
Том малын зүй бусын хорогдол	тол	8 441	317	26 948	26 631	85.0 [1]
- Тэмээ	тол	5	-	11	11	-
- Адуу	тол	192	15	1 280	1 265	85.3 [1]
- Үхэр	тол	548	28	1 990	1 962	71.1 [1]
- Хонь	тол	3 400	124	11 449	11 325	92.3 [1]
- Ямаа	тол	4 296	150	12 218	12 068	81.5 [1]
Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүн	сая.төг	3 983.9	3 524.8	4 503.2	978.4	127.8
- Борлуулсан бүтээгдэхүүн	сая.төг	19 968.3	4 271.9	30 982.5	26 710.6	7.3 [1]

I.2 ХӨДӨЛМӨР

I.2.1 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО, сумаар

Сум	2021		2022		2023	2023.I / 2022.I %
	I	XII	I	XII	I	
Асгат	9	8	8	2	1	12.5
Баяндэлгэр	3	51	51	4	2	3.9
Дарьганга	5	34	34	3	1	2.9
Мөнххаан	11	38	38	36	2	5.3
Наран	15	6	6	10	10	166.7
Онгон	25	37	37	8	5	13.5
Сүхбаатар	41	48	48	19	19	39.6
Түвшинширээ	74	83	83	72	68	81.9
Түмэнцогт	12	30	30	11	1	3.3
Уулбаян	48	10	10	10	8	80.0
Халзан	2	15	15	1	-	-
Эрдэнэцагаан	37	32	32	12	3	9.4
Баруун-Урт	117	171	174	175	125	71.8
Дүн	399	563	566	363	245	43.3

I.2.2 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО, сумаар, боловсрол, насны бүлгээр

Сум	Бүгд	эмэгтэй	Боловсролын түвшингээр								Насны бүлгээр					
			Магистр, доктор	Дээд боловсролтой	Тусгай дунд боловсролтой	Мэргэжлийн анхан шатны	Бүрэн дунд боловсролтой	Суурь	Бага	Боловсролгүй	15-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60+
Асгат	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Баяндэлгэр	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Дарьганга	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Мөнххаан	2	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Наран	10	8	-	1	2	-	5	2	-	-	1	4	4	-	1	-
Онгон	5	4	-	3	-	-	2	-	-	-	1	3	1	-	-	-
Сүхбаатар	19	6	-	-	-	3	10	4	2	-	3	11	4	1	-	-
Түвшинширээ	68	30	-	12	2	5	17	25	7	-	11	25	18	13	1	-
Түмэнцогт	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Уулбаян	8	5	-	3	-	1	4	-	-	-	2	3	1	2	-	-
Халзан	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Эрдэнэцагаан	3	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Баруун-Урт	125	48	-	27	2	1	80	11	1	3	25	41	35	18	6	-
Дүн	245	106	-	49	6	11	124	42	10	3	45	90	66	34	8	2

I.2.3 ШИНЭЭР БҮРТГҮҮЛСЭН АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО, сумаар

Сум	2021		2022		2023	2023.I / 2022.I %
	I	I-XII	I	I-XII	I	
Асгат	3	95	1	126	1	100.0
Баяндэлгэр	-	193	6	30	1	16.7
Дарьганга	1	177	2	136	2	100.0
Мөнххаан	7	96	5	103	2	40.0
Наран	-	98	4	137	13	3.3 [1]
Онгон	18	141	1	41	-	-
Сүхбаатар	10	122	5	161	26	5.2 [1]
Түвшинширээ	26	258	11	355	60	5.4 [1]
Түмэнцогт	14	125	15	64	-	-
Уулбаян	30	124	3	82	7	2.3 [1]
Халзан	-	39	-	33	-	-
Эрдэнэцагаан	6	103	4	95	5	125.0
Баруун-Урт	23	1 018	57	1 027	103	180.7
Дүн	138	2 589	114	2 390	220	193.0

I.2.4 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭДЭЭС АЖИЛД ОРСОН ХҮНИЙ ТОО, сумаар

Сум	2021		2022		2023	2023.I / 2022.I %
	I	I-XII	I	I-XII	I	
Асгат	3	52	-	104	1	-
Баяндэлгэр	-	35	-	6	-	-
Дарьганга	-	30	-	55	-	-
Мөнххаан	2	29	-	29	-	-
Наран	2	52	2	91	-	-
Онгон	3	49	-	17	-	-
Сүхбаатар	4	21	-	56	-	-
Түвшинширээ	6	81	-	153	-	-
Түмэнцогт	2	43	-	21	-	-
Уулбаян	-	37	-	38	-	-
Халзан	-	10	-	24	-	-
Эрдэнэцагаан	-	7	-	11	-	-
Баруун-Урт	1	161	-	156	1	-
Дүн	23	607	2	761	2	100.0

I.3.3 НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, сая.төг

		Үзүүлэлт	2022.I		2023.I	
			Хүн тоо	сая.төг	Хүн тоо	сая.төг
Улсын төсвөөс	1	**Халамжийн тэтгэвэр**	**1 150**	**358.3**	**1 350**	**379.3**
	2	**Халамжийн тэтгэмж**	**1 156**	**160.1**	**1 323**	**161.2**
		1. Асаргааны тэтгэмж	**917**	**88.6**	**994**	**94.0**
		байнгын асаргаа шаардлагатай: Ахмад настныг асарч байгаа иргэд олгох тэтгэмж	488	43.8	568	47.3
		байнгын асаргаа шаардлагатай: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч байгаа иргэд олгох тэтгэмж	183	15.9	177	15.5
		байнгын асаргаа шаардлагатай: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг асарч байгаа иргэд олгох тэтгэмж	207	25.3	211	27.1
		Бүтэн өнчин хүүхдийг үрчлэн авсан болон асран хамгаалж харгалзан дэмжиж байгаа иргэнд олгох тэтгэмж	14	1.3	18	1.8
		Гэр бүлийн тухай хуульд заасны дагуу хүүхдийг гэр бүлдээ авч асрамжилж байгаа иргэнд олгох тэтгэмж	7	0.7	6	0.8
		Хүүхэд, төрөл садангүй ганц бие ахмад настан болон ХБ иргэнийг гэр бүлдээ авч асран хамгаалах	18	1.6	14	1.5
	3	**Хүнс тэжээлийн хөтөлбөрийн зардал**	**3 078**	**35.9**	**962**	**10.9**
	4	**Ахмад настны нийгмийн хамгаалалын тухай хуулийн дагуу олгогдож байгаа хөнгөлөлт тусламж**	**4 243**	**49.1**	**65**	**10.2**
	5	**Алдар цолтой ахмадуудад олгосон хөнгөлөлт тусламж**	**1**	**0.1**	**1**	**0.1**
	6	**ХБ-тэй иргэнд олгогдож буй хөнгөлөлт, тусламж**	**132**	**14.6**	**276**	**22.5**
	7	**Эх, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмж**	**3 656**	**181.7**	**3 852**	**181.9**
		0-3 хүртэлх насны хүүхэд асарсны тэтгэмж	3 224	163.3	3 217	155.6
		Жирэмсэн эхийн тэтгэмж	431	16.4	630	22.8
		Ихэр хүүхдийн тэтгэмж	1	2.0	1	2.0
		3 ба түүнээс дээш тооны хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэг жилд 1 удаа	-	-	4	1.5
	8	**Насны хишиг**	**2 822**	**223.0**	-	-
	9	**Алдарт эхийн одонтой эхчүүдэд олгосон тусламж**	**5 343**	**704.1**	**-**	**-**
Халамжийн сангаас	1	**Амжиргааг дэмжих нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж**	**239**	**71.5**	**329**	**67.2**
		Байнгын асаргаа шаардлагатай 16 ба түүнээс дээш насны иргэн	23	0.9	107	1.0
		16 хүртэлх насны байнгын асаргаа шаардлагатай хүүхдэд олгох мөнгөн тэтгэмж	206	58.6	221	65.0
		18 нас хүрээгүй байхдаа бүтэн өнчин болсон 18-24 насны иргэн	6	7.2	-	-
		Гэнэтийн аюулын улмаас орон гэргүй болсон өрхөд 1 удаа олгох тэтгэмж	4	4.8	1	1.2
		Хорих ангис суллагдсан өөрийн гэр оронгүй иргэн	-	-	1	1.2
		ДҮН	**21 581**	**1 726.9**	**7 830**	**767.3**

I.4 ЭРҮҮЛ МЭНД

I.4.1 ЭРҮҮЛ МЭНД

	Хэмжих нэгж	2022.I	2023.I	Өсөлт	
				тоо	%
1. Нийт үзлэг	мян.хүн	17.0	25.1	8.1	147.6
2. Ор хоног	мян.хүн	10.7	11.8	1.1	110.3
3. Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	мян.хүн	3.6	5.5	1.9	152.8
4. Эмчлүүлсэн хүний тоо	мян.хүн	1.3	1.4	0.1	107.7
5. Түргэн тусламжийн дуудлага	мян.хүн	1.4	1.5	0.1	107.1
Үүнээс: алсын дуудлага	мян.хүн	0.3	0.3	-	100.0
6. Осол гэмтлийн дуудлага	хүн	22	30	8	136.4
Нийт нас баралт	хүн	30	25	-5	83.3
8. Амаржсан эх	хүн	78	105	27	134.6
Үүнээс: амьд төрсөн хүүхэд	хүн	79	105	26	132.9
9. 1 хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	хүн	1	0	-1	-
10. 1-5 хүртэлх насны эндсэн хүүхэд	хүн	1	1	-	100.0

I.4.2 ТӨРӨЛТ, ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ, сумаар

Сум	Амаржсан эх	Амьд төрсөн хүүхэд	1 хүртэл насандаа эндсэн хүүхэд	1-5 хүртэл насны эндсэн хүүхэд
Асгат	-	-	-	-
Баяндэлгэр	-	-	-	-
Дарьганга	-	-	-	-
Мөнххаан	-	-	-	-
Наран	-	-	-	-
Онгон	-	-	-	-
Сүхбаатар	-	-	-	-
Түвшинширээ	-	-	-	-
Түмэнцогт	-	-	-	-
Уулбаян	-	-	-	1
Халзан			-	-
Эрдэнэцагаан	2	2	-	-
Баруун-Урт	103	103	-	-
Дүн	105	105	-	1

I.4.3 ХАЛДВАРТ ӨВЧНИЙ ГАРАЛТ

Халдварт өвчин	Хэмжих нэгж	2022.I	2023.I	Өсөлт	
				тоо	хувь
Вируст гепатит	хүн	-	-	-	-
Гар хөл амны өвчин	хүн	-	29	-29	-
Бруцеллёз	хүн	-	-	-	-
Цусан суулга	хүн	1	1	0	100.0
Салхинцэцэг	хүн	-	22	-22	-
Ёлом	хүн	-	1	-	-
Сүрьеэ	хүн	8	7	-1	87.5
Тэмбүү	хүн	3	3	0	100.0
Трихомониаз	хүн	8	4	-4	50.0
Заг	хүн	2	6	4	3.0 [1]
Ковид-19	хүн	2 811	-	-2 811	-
Бүгд	хүн	2 833	73	-2 863	2.6

I.4.4 ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГЧДИЙН ТОО, сумаар

Сум	Халдвар өвчнөөр өвчлөгчид бүгд			Вируст гепатит	Гар хөл амны өвчин	Цусан суулга	Салхинцэцэг	Сүрьеэ	Тэмбүү	Заг	Трихомониаз	Ёлом	Ковид-19
	2022.I	2023.I	1000 хүн тутамд										
Асгат	92	1	0.5	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Баяндэлгэр	177	1	0.2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Дарьганга	47	1	0.3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Мөнххаан	134	0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Наран	16	0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Онгон	77	2	0.5	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Сүхбаатар	82	1	0.3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Түвшинширээ	41	1	0.3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Түмэнцогт	41	0	0.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Уулбаян	53	2	0.7	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Халзан	126	1	0.6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Эрдэнэцагаан	75	1	0.1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Баруун-Урт	1 872	62	2.6	-	29	1	22	1	3	4	1	-	1
Дүн	2 833	73	1.1	0	29	1	22	7	3	6	4		1

I.5 ГЭМТ ХЭРЭГ

I.5.1 БҮРТГЭГДСЭН ХЭРГИЙН ТОО, төрлөөр

Хэргийн төрөл	2021.I	2022.I	2023.I
Бүртгэгдсэн хэрэг-бүгд	33	69	49
Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	2
Хүний эрүүл мэнд халдашгүй байдлын гэмт хэрэг	9	8	16
Хүний бэлгийн эрх чөлөө халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	4	3	1
	-	-	1
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	18	54	24
Бусдын эд хөрөнгийг хулгайлах	13	37	11
Үүнээс: Хувийн өмчийг хулгайлах	3	10	4
Малын хулгай	10	27	7
Олон нийтийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	1
Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	1	2	-
Бусад гэмт хэрэг	1	1	5
Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол			5
Гэмтэж осолдсон хүн	10	11	14
Нас барсан хүн	1	1	1
Нийт хохирол /сая төгрөг/	50.5	307.9	124.7
Нөхөн төлүүлсэн хохирол /хувь/	31.2	38.2	2.0

I.5.2. БҮРТГЭГДСЭН ХЭРГИЙН ТОО, сумаар

Сум	2021.I	2022.I	2023.I
Асгат	1	-	5
Баяндэлгэр	-	-	2
Дарьганга	3	1	-
Мөнххаан	4	9	5
Наран	-	13	1
Онгон	-	3	1
Сүхбаатар	3	7	1
Түвшинширээ	1	2	2
Түмэнцогт	2	6	4
Уулбаян	1	2	3
Халзан	1	2	1
Эрдэнэцагаан	5	4	5
Баруун-Урт	13	20	19
Дүн	34	69	49

I.5.3. СЭЖИГТЭН, ЯЛЛАГДАГЧИЙН ТОО

Сэжигтэн, яллагдагчийн тоо	2021.I	2022.I	2023.I
Бүгд	23	56	14
Үйлдэхдээ:			
-Бүлэглэсэн	4	26	5
-Согтуу байсан	13	8	5
Урьд ял шийтгэгдсэн	1	26	1
Эрүүлжигдсэн	19	36	58
Үүнээс: Баривчлуулсан хүн	4	1	8

I.5.4. СЭЖИГТЭН, ЯЛЛАГДАГЧИЙН ТОО, сумаар

Сум	2021.I	2022.I	2023.I
Асгат	-	-	1
Баяндэлгэр	-	-	-
Дарьганга	3	-	-
Мөнххаан	1	8	2
Наран	-	13	-
Онгон	-	3	-
Сүхбаатар	3	3	-
Түвшинширээ	-	2	1
Түмэнцогт	2	5	1
Уулбаян	2	2	-
Халзан	1	2	-
Эрдэнэцагаан	3	4	2
Баруун-Урт	8	14	7
Дүн	23	56	14

II.1 МӨНГӨ, БАНК, ДААТГАЛ

II.1.1 ЗЭЭЛ, ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЛДЭГДЭЛ, банкуудаар, сарын эцэст, сая.төг

	Хэмжих нэгж	2021.I	2022.I	2023.I
Нийт зээлдэгч	тоо	24 267	28 986	33 096
Нийт зээлийн үлдэгдэл	тэрбум.төг	134.7	187.7	197.8
Анхаарал хандуулах зээлийн үлдэгдэл	тэрбум.төг	3.3	1.6	2
Чанаргүй зээлийн үлдэгдэл**	тэрбум.төг	2.8	1.8	1.4
Нийт хадгаламжийн данс эзэмшигчийн тоо /дансны тоогоор/	тоо	-	47 420	45 333
Нийт хадгаламжийн үлдэгдэл	тэрбум.төг	125.5	134.1	135.1
Хугацаагүй хадгаламжийн үлдэгдэл	тэрбум.төг	29.0	19.3	13.6
Хугацаатай хадгаламжийн үлдэгдэл	тэрбум.төг	96.5	114.8	121.5
Нийт банкны салбар, нэгж	тоо	35	35	35
Нийт банкны салбар, нэгжийн ажилтан	тоо	221	207	216
Нийт АТМ	тоо	27	27	30
Нийт төлбөрийн карт эзэмшигч	тоо	65 033	67 677	68 872

Тайлбар: Өмнөх онуудад хугацаа хэтэрсэн болон чанаргүй зээл нэгдсэн дүнгээр гардаг байсан нь өөрчлөлт орсон.

II.2 ТӨРИЙН САНХҮҮ

II.2.1 ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сая.төг

	2022.I	2023.I			2023.I / 2022.I %
		төл	гүйц	%	
1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого	**14 950.5**	**3 684.7**	**3 258.0**	**88.4**	**21.8**
Орон нутгийн төсвийн орлого	1 609.7	2 154.6	2 013.8	93.5	125.1
1.1 Аймгийн төсвийн орлого	486.2	849.3	478.1	56.3	98.3
Сумдын төсвийн орлого	1 123.5	1 305.3	1 535.7	117.7	136.7
1.2 Улсын төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг	758.5	758.5	758.5	100.0	100.0
1.3 Аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг	485.7	485.7	485.7	100.0	100.0
1.4 Урьд оны үлдэгдэл / орон нутгийн орлого	5 223.3	-	-	-	-
1.5 Урьд оны үлдэгдэл / Төсөвт байгууллага/	6 747.9	285.9	-	-	-
1.6 Төсөвт байгууллага / өөрийн орлого/	125.4	-	-	-	-

II.2.2 ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сая.төг

	2022.I	2023.I			2023.I / 2022.I %
		төл	гүйц	%	
2. Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	**9 929.7**	**3 684.7**	**1 314.4**	**35.7**	**13.2**
Аймгийн шууд харъяаны байгууллагын зарлага	947.1	2 933.4	669.2	22.8	70.7
Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	-	1 000.0	-	-	-
Халамжийн сан	20.0	-	-	-	-
2.1 Шууд харьцдаг байгууллагын зарлага	402.4	14.8	14.8	100.0	3.7
Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгө	30.0	33.0	33.0	100.0	110.0
Замын сан	-	10.0	-	-	-
Засаг дарга	29.0	1 289.7	35.5	2.8	106.0
Сумдад олгосон санхүүгийн дэмжлэг	485.7	585.9	585.9	100.0	120.6
2.2 Аймгийн соёлын байгууллагуудын УБТ тогтмол зардал	487.8	133.5	127.2	95.3	26.1
2.3 Сумдын орон нутгийн байгууллагуудын зарлага	1 479.1	-	-	-	-
Аймгийн байгууллагуудын зарлага	142.4	617.8	518.0	83.8	3.6 [1]
Урьд оны үлдэгдэл / Төсөвт байгууллага/	6 747.9	-	-	-	-
Төсөвт байгууллага / өөрийн орлого/	125.4	-	-	-	-

II.2.3 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, сумаар, сая.төг

	2022.I	2023.I		Татварын орлого		Татварын бус орлого		Санхүүгийн дэмжлэг	
		төл	гүйц	төл	гүйц	төл	гүйц	төл	гүйц
Асгат	60.6	59.1	59.1	14.5	25.2	-	0.1	44.6	44.6
Баяндэлгэр	63.5	68.6	68.6	26.7	29.3	3.6	2.7	38.4	38.4
Дарьганга	55.2	82.8	82.8	25.8	25.3	2.0	1.4	55.0	55.0
Мөнххаан	67.4	68.7	68.7	19.8	35.9	4.0	4.6	45.0	45.0
Наран	42.2	65.4	65.4	7.6	20.6	-	-	57.8	57.8
Онгон	58.1	94.1	94.1	48.9	29.1	0.6	1.9	44.6	44.6
Сүхбаатар	24.8	57.1	57.1	35.1	50.1	2.0	0.4	20.0	20.0
Түвшинширээ	62.7	70.8	70.8	12.3	32.4	1.4	-	57.1	57.1
Түмэнцогт	57.8	87.2	87.2	12.5	25.7	0.5	4.0	74.2	74.2
Уулбаян	57.1	69.4	69.4	17.0	18.6	5.7	0.5	46.7	46.7
Халзан	53.8	78.3	78.3	18.5	9.8	0.6	5.5	59.2	59.2
Эрдэнэцагаан	115.0	113.0	113.0	62.6	105.9	7.0	0.7	43.4	43.4
Баруун-Урт	405.3	491.0	491.0	470.0	473.9	21.0	36.2	-	-
Сумын дүн	1 123.5	1 405.5	1 405.5	771.3	881.8	48.4	57.9	586.0	586.0
Аймгийн төсөв	486.2	849.3	849.3	68.0	94.6	508.5	110.8	272.7	272.7
Аймгийн дүн	1 609.7	2 254.8	2 254.8	839.3	976.4	556.9	168.7	858.7	858.7

II.2.4 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА, сумаар, сая.төг

Сум	2022.I	2023.I		Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		Нийгмийн даатгалын шимтгэл		Байр ашиглалт		Хангамжийн материал	
		төл	гүйц	төл	гүйц	төл	гүйц	төл	гүйц	төл	гүйц
Асгат	58.7	159.2	50.1	35.6	33.7	4.5	4.2	16.0	8.3	3.0	2.1
Баяндэлгэр	106.6	265.0	71.4	40.5	35.0	5.1	4.7	27.8	25.5	6.5	0.6
Дарьганга	79.1	261.6	62.1	39.3	31.4	4.9	4.0	39.6	26.2	3.4	0.1
Мөнххаан	113.9	297.9	61.1	39.3	33.9	5.0	5.0	33.7	16.8	6.3	1.3
Наран	69.5	148.1	57.1	31.9	27.5	4.0	3.5	28.5	22.3	2.0	1.7
Онгон	150.1	201.9	50.9	34.2	32.3	4.3	3.4	48.1	14.8	4.4	0.4
Сүхбаатар	651.9	278.6	62.1	41.9	32.2	5.2	0.8	39.6	26.9	3.0	-
Түвшинширээ	74.6	178.4	52.0	38.2	36.2	4.8	4.5	26.9	8.0	3.9	2.2
Түмэнцогт	260.3	340.2	90.5	39.3	34.4	4.9	4.6	44.9	42.5	4.7	3.1
Уулбаян	64.5	94.5	41.7	37.2	33.6	4.6	4.2	25.2	1.7	2.8	1.4
Халзан	103.4	110.7	54.2	31.8	27.4	4.1	0.6	37.9	23.2	2.4	1.0
Эрдэнэцагаан	87.6	798.7	53.2	45.8	36.3	5.3	-	42.8	11.2	6.0	2.6
Баруун-Урт	302.2	1 320.2	92.6	71.8	61.8	9.7	7.8	290.5	9.9	9.2	3.9
Сумын дүн	2 122.4	4 455.0	799.0	526.8	455.7	66.4	47.3	701.5	237.3	57.6	20.4
Аймгийн төсөв	1 237.4	3 289.8	530.3	241.0	206.5	30.1	24.6	168.0	153.9	25.4	12.1
Аймгийн дүн	3 359.8	7 744.8	1 329.3	767.8	662.2	96.5	71.9	869.5	391.2	83.0	32.5

Тайлбар: Санхүү төрийн сангийн хэлтсийн мэдээгээр

II.3 ҮНЭ

II.3.1 ХЭРЭГЛЭЭНИЙ БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС

Барааны бүлгээр	2023.I / 2022.I	2023.I / 2022.XII
ЕРӨНХИЙ ИНДЕКС	**112.4**	**101.3**
ХҮНСНИЙ БАРАА, СОГТУУРУУЛАХ БУС УНДАА	**121.5**	**102.2**
Хүнсний бараа	121.8	102.2
Талх, гурил, будаа	133.5	103.3
Мах, махан бүтээгдэхүүн	92.9	100.9
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, өндөг	112.7	102.0
Төрөл бүрийн өөх, тос	144.2	100.2
Жимс, жимсгэнэ	121.9	102.2
Төмс, хүнсний ногоо	120.9	101.5
Саахар, жимсний чанамал, чихэр, шоколад	128.1	102.3
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн	122.7	102.5
Согтууруулах бус ундаа	118.0	101.7
СОГТУУРУУЛАХ УНДАА, ТАМХИ, МАНСУУРУУЛАХ БОДИС	**106.1**	**100.8**
Согтууруулах ундаа	112.6	103.4
Тамхи	104.1	100.0
ХУВЦАС, БӨС БАРАА, ГУТАЛ	**110.5**	**100.7**
Хувцас, бөс бараа	109.0	100.8
Хөвөн бөс, бараа	107.5	100.0
Бүх төрлийн хувцас	109.2	100.9
Жижиг эдлэл, хэрэгсэл	107.0	100.7
Гутал	113.1	100.4
ОРОН СУУЦ, УС, ЦАХИЛГААН, ХИЙН БОЛОН БУСАД ТҮЛШ	**104.3**	**100.3**
Орон сууцны бодит түрээс	100.0	100.0
Орон сууцны засвар, үйлчилгээ	105.0	100.4
Усан хангамж, бусад үйлчилгээ	116.7	100.0
Цахилгаан, хийн болон бусад түлш	100.0	100.0
ГЭР АХУЙН ТАВИЛГА, ГЭР АХУЙН БАРАА	**117.8**	**101.1**
Тавилга, хэрэгсэл, хивс, дэвсгэр	119.6	101.6
Оёмол, нэхмэл эдлэл	110.4	101.1
Цахилгаан бараа	111.4	100.0
Шилэн эдлэл, сав суулга	114.2	100.0
Багаж хэрэгсэл	118.1	100.8
Цэвэрлэгээний болон бусад жижиг бараа	127.5	101.7
ЭМ, ТАРИА, ЭМНЭЛЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**113.4**	**104.4**
Эм, тариа, эмнэлэгийн хэрэгсэл	117.6	106.2
Амбулаторийн үйлчилгээ	85.5	100.0
Эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлэх үйлчилгээ	120.2	100.0
ТЭЭВЭР	**110.1**	**100.0**
Тээврийн хэрэгслийн худалдан авалт	100.7	100.0
Хувийн тээврийн хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ	115.0	100.0
Тээврийн үйлчилгээ	104.8	100.0
ХОЛБООНЫ ХЭРЭГСЭЛ, ШУУДАНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**100.6**	**100.0**
АМРАЛТ, ЧӨЛӨӨТ ЦАГ, СОЁЛЫН БАРАА ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**110.9**	**102.1**
Дуу, дүрс, гэрэл зураг, бусад тоног төхөөрөмж	100.0	100.0
Чөлөөт цаг, соёлын үйлчилгээ	111.4	100.0
Ном, сонин бичгийн хэрэгсэл	111.4	102.8
БОЛОВСРОЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**100.0**	**100.0**
ЗОЧИД БУУДАЛ, НИЙТИЙН ХООЛ, ДОТУУР БАЙРНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**117.0**	**100.0**
Нийтийн хоолны үйлчилгээ	117.1	100.0
Зочид буудал, дотуур байрны үйлчилгээ	108.8	100.0
ДААТГАЛ, САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**112.8**	**112.8**
БУСАД БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	**118.9**	**101.4**
Хувь хүнд хандсан үйлчилгээ	123.2	101.8
Хувь хүний эд зүйл, хэрэглэл	108.1	100.0

II.3.2 ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНЭ, хүнсний гол нэр төрлийн барааны үнэ

Нэр төрөл	2021.I	2022.I	2023.I	2023.I / 2022.I %
1-р зэргийн гурил, кг	1 447	1 576	2 237	141.9
Хонины мах /цул/, кг	9 000	10 000	8 600	86.0
Үхрийн мах /цул/, кг	10 400	13 000	11 600	89.2
Ямааны ястай мах, кг	7 500	9 000	8 050	89.4
Элсэн чихэр, кг	2 396	2 893	3 280	113.4
Цагаан будаа, кг	2 483	2 813	3 557	126.4
Шингэн сүү, л	2 475	3 300	3 900	118.2
Бензин, А-80, 1 литр	1 483	2 283	2 540	111.3
Бензин, А-92, 1 литр	1 567	2 407	2 567	106.6
Дизелийн түлш, литр	2 147	2 940	4 110	139.8
Боодолтой өвс	9 250	4 000	8 000	200.0

II.3.3 ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ

Бүтээгдэхүүний төрөл	2021.I	2022.I	2023.I	2023.I / 2022.I %
Адууны дэл	5 000	5 000	5 000	100.0
Адууны сүүл	10 000	10 000	10 000	100.0
Адууны шир	10 000	5 000	7 000	140.0
Үхрийн шир 1.8-2.3 метрийн хэмжээтэй	3 000	5 000	-	-
Үхрийн шир 2.3 метрээс дээш хэмжээтэй	3 000	5 000	7 000	140.0
Хонины ноостой нэхий	750	1 000	-	-
Ямааны ноолууртай арьс	25 000	40 000	40 000	100.0
Сонгино	3 500	2 500	3 000	120.0
Сармис	16 000	-	8 750	-
Өргөст хэмх	7 500	11 500	10 600	92.2
Улаан лооль	6 250	9 500	7 000	73.7
Өндөг	600	480	480	100.0

II.4.1 ЗҮЙ БУСЫН ХОРОГДОЛ ТОМ МАЛ, малын төрлөөр

Малын төрөл	Хорогдол бүгд			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2021.I	2022.I	2023.I	2021.I	2022.I	2023.I
Тэмээ	5	-	11	0.1	-	0.1
Адуу	192	15	1 280	0.1	0.0	0.3
Үхэр	548	28	1 990	0.2	0.0	0.6
Хонь	3 400	124	11 449	0.2	0.0	0.5
Ямаа	4 296	150	12 218	0.3	0.0	0.8
Бүгд	8 441	317	26 948	0.2	0.0	0.6

II.4.2 ЗҮЙ БУСЫН ХОРОГДОЛ ТОМ МАЛ, сумаар

Сум	Хорогдол бүгд			Оны эхний малд том малын хорогдлын эзлэх хувь		
	2021.I	2022.I	2023.I	2021.I	2022.I	2023.I
Асгат	326	2 258	1 174	1.2	-	0.5
Баяндэлгэр	-	869	6 013	0.2	-	1.1
Дарьганга	287	727	4 427	0.3	0.1	1.7
Мөнххаан	350	1 340	2 586	0.3	0.0	0.5
Наран	128	151	2 448	0.1	0.0	1.7
Онгон	-	488	4 173	0.1	-	1.1
Сүхбаатар	801	1 102	331	0.3	-	0.1
Түвшинширээ	138	59	1 379	0.0	-	0.3
Түмэнцогт	-	778	518	0.6	-	0.4
Уулбаян	671	-	1 042	-	-	0.3
Халзан	-	-	1 262	-	-	0.6
Эрдэнэцагаан	-	554	30	0.1	-	0.0
Баруун-Урт	333	115	1 565	0.0	0.0	0.3
Бүгд	3 034	8 441	26 948	0.2	0.0	0.6

II.7 АЖ ҮЙЛДВЭР

II.7.1 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, 2010 оны зэрэгцүүлэх үнээр, сая.төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2022.I	2023.I	Дүнд эзлэх хувь	
			2022.I	2023.I
Уул уурхай, олборлох	**2 778.6**	**3 479.0**	**78.8**	**98.7**
Нүүрс	236.2	443.7	6.7	12.6
Цайрын баяжмал	2 303.7	2 209.8	65.4	62.7
Хайлуур жоншны баяжмал	238.7	498.3	6.8	14.1
Хайлуур жонш	-	327.2	-	9.3
Боловсруулах аж үйлдвэр	**214.5**	**435.7**	**6.1**	**12.4**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэлт	190.4	421.3	5.4	12.0
Дээрхи ангид ороогүй бусад үйлдвэрлэл	24.1	14.4	0.7	0.4
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт	**514.3**	**578.7**	**14.6**	**16.4**
Цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэл	514.3	578.7	14.6	16.4
Усан хангамж, хог хаягдал зайлуулах, хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	**17.4**	**9.7**	0.5	0.3
Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа	17.4	9.7	0.5	0.3
Дүн	**3 524.8**	**4 503.2**	**100.0**	**100.0**

II.7.2 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БОРЛУУЛСАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, оны үнээр, сая.төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2022.I	2023.I	Дүнд эзлэх хувь	
			2022.I	2023.I
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**1 840.5**	**28 158.7**	**43.1**	**90.9**
Нүүрс	311.9	1 217.5	7.3	3.9
Цайрын баяжмал	890.6	24 893.0	20.8	80.3
Хайлуур жоншны баяжмал	637.9	2 048.2	14.9	6.6
Боловсруулах аж үйлдвэр	**536.1**	**709.5**	**12.5**	**2.3**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэлт	455.7	565.8	10.7	1.8
Дээрхи ангид ороогүй бусад үйлдвэрлэл	80.4	143.7	1.9	0.5
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэлт, усан хангамж	**1 780.8**	**1 987.7**	**41.7**	**6.4**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	1 780.8	1 987.7	41.7	6.4
Усан хангамж, хог хаягдал зайлуулах, хүрээлэн буй орчныг дахин сэргээх үйл ажиллагаа	**114.5**	**126.7**	**2.7**	**0.4**
Ус хуримтлуулах, ариутгах, усан хангамжийн үйл ажиллагаа	51.1	50.1	1.2	0.2
Сувагжилтын систем	29.6	31.1	0.7	0.1
Хог хаягдал цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах	33.8	45.5	0.8	0.1
Дүн	**4 271.9**	**30 982.5**	**100.0**	**100.0**

II.7.3 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ НИЙТ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, оны үнээр, сая.төг

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн	2022.I	2023.I	2023.I / 2022.I %
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**6 350.4**	**9 204.5**	**144.9**
Хүрэн нүүрс	311.9	979.1	3.1 [1]
Цайрын баяжмал	5 400.6	5 810.6	107.6
Хайлуур жоншны баяжмал	637.9	2 048.2	3.2 [1]
Хайлуур жонш	-	366.6	-
Цахилгаан дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл	**1 680.3**	**1 990.6**	**118.5**
Дулааны эрчим хүч	1 042.8	1 084.1	104.0
Цахилгаан	637.5	906.4	142.2
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа, ус үйлдвэрлэл	**429.2**	**1 293.3**	**3.0** [1]
Бууз, банш	1.4	3.6	2.6 [1]
Бялуу	11.0	23.2	2.1 [1]
Нарийн боов	41.8	41.1	98.3
Хэвийн боов	164.6	31.2	19.0
Талх	46.9	103.9	2.2 [1]
Хэрчсэн гурил	13.3	15.9	119.7
Хийжүүлсэн цэвэр ус, рашаан	11.0	12.6	114.7
Адууны мах	4.7	42.9	9.1 [1]
Үхрийн мах	34.1	340.0	9.9 [1]
Хонины мах	80.6	363.4	4.5 [1]
Ямааны мах	19.8	315.5	15.9 [1]
Хувцас үйлдвэрлэл	**51.1**	**135.4**	**2.7** [1]
Ажлын болон тамирын хувцас	0.5	0.2	30.0
Дээлнээс бусад монгол хувцас	5.4	2.9	54.4
Гутал	0.2	15.7	78.5 [1]
Монгол дээл,тэрлэг	38.4	36.4	94.8
Оёмол хүрэм	2.0	0.9	44.5
Өмд	0.1	1.3	13.0 [1]
Бусад хувцас	0.1	8.4	4.7 [1]
Гэрийн бүрээс, туурга болон бусад хэрэгсэл	3.8	56.7	14.9 [1]
Морины нэмнээ болон бусад хэрэгсэл	0.6	12.9	21.5 [1]
Модон эдлэл	**29.1**	**6.1**	**21.0**
Гэрийн бусад модон тавилга	28.3	5.5	19.4
Модон сандал	0.3	-	-
Гэрийн мод болон бусад хэрэгсэл	0.3	-	-
Төрөл бүрийн модон эдлэл	0.2	0.6	3.0 [1]
Усан хангамж, хог хаягдал зайлуулах	**114.5**	**126.7**	**110.7**
Түгээсэн цэвэр ус	51.1	50.1	98.1
Сувагжилт	29.6	31.1	104.9
Хог хаягдал цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах	33.8	45.5	134.7
Дүн	**8 654.6**	**12 756.7**	**147.4**

II.7.4 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, гол нэр төрлөөр

Гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2022.I	2023.I	2023.I / 2022.I %
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр				
Хүрэн нүүрс	мян.тн	13.6	25.5	187.3
Цайрын баяжмал	мян.тн	6.4	6.1	95.2
Төмрийн хүдрийн баяжмал	мян.тн	-	-	-
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.тн	0.7	1.4	2.0[1]
Хайлуур жонш	мян.тн	-	0.9	-
Цахилгаан дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж				
Дулааны эрчим хүч	мян.гкал	18.1	18.5	102.1
Цахилгаан	сая.квт	4.4	5.3	121.0
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа, ус үйлдвэрлэл				
Бууз, банш	тн	0.2	0.5	2.4[1]
Бялуу	тн	0.5	0.7	145.6
Нарийн боов	тн	11.2	6.9	61.3
Хэвийн боов	тн	25.6	3.7	14.6
Талх	тн	27.4	45.1	164.7
Хэрчсэн гурил	тн	7.0	7.4	105.0
Хийжүүлсэн цэвэр ус, рашаан	мян.л	80.7	66.6	82.5
Адууны мах	тн	0.9	4.8	5.3[1]
Үхрийн мах	тн	4.0	40.0	10.0[1]
Хонины мах	тн	12.4	55.9	4.5[1]
Ямааны мах	тн	3.6	53.1	14.8[1]
Хувцас үйлдвэрлэл				
Ажлын болон тамирын хувцас	ш	9	5	55.6
Дээлнээс бусад монгол хувцас	ш	119	56	47.1
Гутал	хос	3	102	34.0[1]
Монгол дээл,тэрлэг	ш	477	231	48.4
Оёмол хүрэм	ш	28	7	25.0
Өмд	ш	10	-	-
Бусад хувцас	ш	4	7	175.0
Гэрийн бүрээс, туурга болон бусад хэрэгсэл	ш	32	-	-
Морины нэмнээ болон бусад хэрэгсэл	ш	4	-	-
Модон эдлэл				
Гэрийн бусад модон тавилга	ш	10	8	80.0
Модон сандал	ш	10	-	-
Гэрийн мод болон бусад хэрэгсэл	ш	2	-	-
Төрөл бүрийн модон эдлэл	ш	5	2	40.0
Усан хангамж, хог хаягдал зайлуулах, хүрээлэн буй				
Түгээсэн цэвэр ус	мян.м3	23.0	24.6	106.8
Сувагжилт	мян.м3	20.9	22.5	107.4
Хог хаягдал цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах, дахин ашиглах	мян.тн	2.5	2.6	102.0